

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН“
вносити: в Австрії:

на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тиждень 6 до-
ларів або 12 рублів; з висилкою
по суботі 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі числа по 10 сотків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний деньник.

„Виреш ми єди душ ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш.
бо руце ми бері віра руска“. — З Русланових польмія М. Шашкевича.

Виходить у Львові, що дня крім
неділь і руских свят о 5 год
по полудні. — Редакція, адмні-
страція і експедиція „Русла-
на“ при ул. Хмельовського ч. 15, II
поверх. Експедиція місцеві
в Агенції Соколовск г. ул. I
гайлонська ч. 3.

Рукописи звертає ся лише
попередню засторогу.

Рекламації лише нео печатані
є вільні від порта. — Оповістки
звичайні приймають ся по ч. 1
30 с. від стрічки, а в „Н. до-
нім“ 40 сот. Подяки і план н
дonesеня по 30 сот. від стріч.

Вплив балканських подій на державні союзи.

(X) Балканська війна і викликаний нею перестрій Балканського півострова мати неперечно важкий вплив на улажене союзів поміж європейськими державами. Досі стояв на чолі европ. політики тридержавний союз з хиткою тріахо Італією, а до него зближені були Румунія, Туреччина, а в конечній потребі і Швеція. Другий табір творило тридержавне порозуміння: Франція, Росія і Англія, а до него зближені були Балканський Союз, Португалія і Іспанія. Балканська війна розхитала хвилево ці табори, але всеж таки остала суперечність між Німеччиною і Францією, між Австрією і Росією. Крім того все інше порозуміння ся, а в Балканському Союзі проявив ся поважний розлом.

Росія слідить бачним оком, як тепер наново укладають ся державні союзи. Консервативно-православні круги петербурзькі були в суперечности до славянофілів вже під час другої балканської війни неприхильно настанові проти Болгарії, а тимчасом славянофіли держали з Болгарією. Коли Адриянополь дістав ся в болгарські руки, в Петербурзі проявив ся таке одушевлення, що становище міністра загр. справ Сазонова вважали поважно захитаним.

Болгарському генералові Дмитрієву роблено на улиці гучні овації, а в думі буквально на руках носили д-ра Данева і болгарського посла Бобчева.

Алеж в другою балканською війною і в думі і в націонал-політичних часописах осуджувано межусобицю балк. Славян і занято вижидатиме становище супроти тамошніх подій. Колиж Румунія довела до лоразення Болгар, щезло вижидане а вся російська суспіль-

ність звернула ся проти поганого Болгар. Передовсім консервативно-православні круги почали неприязно нападати на Болгар. Болгарії приписувало, що она самовільно почала усобицю, що католицький цар Фердинанд є головним винником, заслугу на таку саму долю, як свого часу Баттенберг. Недавно ще „Новое Время“ висловило зачудоване, що Болгарія не поступила з Фердинандом так, як Французи після Седану з Наполеоном, а навпаки ще єму зготовили овації. Сей деньник мимо того все ще добуває ся приязни болгарської, а деньникарство правих бажає Фердинандови всякого лиха.

В справі Македонії „Новое Время“ стоїть на сербській становищі, відкидає різко всяку автономію Македонії, котрої бажають Болгари, і зазначає, що Сербія є надією балканських і австрійських Славян, та що Болгарія найкраще зробилаб, колиб помогла Сербії проти Австрії, за що дісталаб Македонію. Доля Сербії обертає ся отже около славяно-фільської осі політичної.

Треба добре прислухувати ся тим окликам, бо ся політична логіка находити великий послух в петербурзьких кругах. Російське міністерство загр. справ не вміє собі поради з тими змаганнями і прибирає на себе ролю безсторонного, котрому на серці лежить добро всіх Славян. Славянофіли радо бачилиб сербсько-болгарське примирення, а також правительством булоб сему раде, але оно бачить різкі суперечности. Тому держить ся давної тактики: займає ся сею партією, котра грозить від лукою.

Що до Сербії, Росія зовсім безпечна і нею не журить ся, бо она находити ся під певною опікою посла Гартвіга. Чорногора така маленька, що сама буде убігати ся в отрачену ласку Росії. Також Болгарію вважала Росія певною для себе областю, і тому виставляла на важку пробу її терпеливість від-

тягнула її від Царгорода і осмілила Румунів до сїї політики, що заподіяла Болгарії великі шкоди з підмогою Греції і Сербії.

Неприхильний для Росії настрій в Болгарії, викликаний такою політикою, спонукав Росію знов примилувати ся Болгарам. За-тривожилась Росія вісткою при змаганні Екзархату а особливо Македонців до унії церковної. „Новое Время“ виправді глузує собі з того і пригадує, що й Цанков прийняв був унію, але скоро Росія вволила болгарським домаганням, вернув до православ'я, отже й теперішнього змагання Болгар не треба приймати поважно. Всеж таки ся вість відбилась не мило в Росії. Видимих користей оно не принесе Болгарам, бо Адриянополь лишиться Туркам, щоби Болгар скільки можна відсунути від моря Мармара. Болгарських відпоручників прийнято дуже холодно і нема виглядів на ревізію букарестського мира.

Однак правительством російське намагає ся відтягнути болгарських політиків від Відня і розбуджує в них російські надії, на котрі они як „визволені Росією“ і православні повинні покладати ся.

На Румунію покладають в Росії великі надії, що она відверне ся від тридержавного союзу, а докази сего бачать в наміренні подружжю князя Карла з царівною. Однак свідомі справ люди певні того, що поки живе старенький король Карло, доти Румунія остаточно вірна тридержавію мимо надання маршальської булави, мимо нагінки на Австрію і вівзав'яз до визволу „румунських братів“ в Угорщині. Але король Карло старенький чоловік а его братаник і наслідник Фердинанд є прихильником Росії. Бабка будучого царського зятя є дочкою Олександра II, а се танож треба мати на тямці, що князь Фердинанд і его син Карло є православні і вибирають ся до Лівадії в гостину царську.

Греція не находити великої прихильно-

сти в Петербурзі, хоч династія єї близьше споріднена з російською, як з берлінською. Але хоч Греція не є славянська, то Росія числить на неї, мило славословії Константи-на для німецької армії, бо грецьке правитель-ство уміло скоро викрутити ся з вражіння королівських славословій. В Петербурзі говорять жартовливо: Татарин обманить сто Москалів, Вірменин сто Татар, жид сто Вірмен, а Грек сто жидів. В Росії все ще числять на великий вплив православ'я на балканські справи. Поки що Росія не дуже тепер займає ся Балканом, бо там треба спокою, а події на далекім Сході вимагають бачности і там до-арівають важні умови з Японціями.

Сила віри — сила характеру.

(Слово проф. унів. д-ра Л. Ацбергера в Монахові — до молодіж).
Переложив О. Волод. А.

В р. 1905. появилася книжка І. Марці-новського п. з. „Нервовість а світогляд“, в котрій автор висказує погляд, що візитний, особливо сучасний, нервовий чоловік, що під впливом різних життєвих питань більше терпить, як коли небудь, може досягнути спокій не так способом життя, як радше відповідним розумінням життя.

Лишаючи інші річи, які автор висказує в своїм ділі, можемо однак з тим згодити ся, що лише ясний і свідомий цілі світогляд може дати чоловікові внутрішній спокій, може его здібности і схильности спроводити на

*) Гл. „Allgemeine Rundschau“ річн. VI. (студентське число). Такі числа видають там з початком і в кінцем семестру, присвячені студентським справам.

На торзі.

(Образок з малого місточка).

— Газдине, що вам дати за сих трох курят?

— Дасьте, пані, дев'ять шісток тай беріть!

— Не варті стілько, бо малі і худі. Дам без торгу сім шісток і п'ять грейцарів. Берете?

— Ні! Ви, видно, не годували ніколи курят, коли так мало даєте.

— Годувала і тому знаю, що більше не варті. Отже не дасьте?

— Ні!

Пані відходить в одну сторону, селянка в другу. До пані приступає жидівка.

— Я пані куплю сі курята, але дасьте мені зарібку п'ять грейцарів?

— Дам! Купіть!

— Газдине-е, чуєте? — кричить жидівка. — Зачекайте!

Газдиня стає. Пані підходить ближше і прислухує ся розмові жидівки і селянки.

— Ті горобці на продаж?

— Які горобці?! — обурює ся газдиня.

— Ну, сі курята. Ой, йой! Що то за курята?! Піре і кости! Тримайте їх добре, бо з вітром полетять.

— То не купуй, коли тобі не вподобі!

— На щож ви їх принесли до міста? На показ? Нема чим хвалити ся. То встид для порядної господині такі курята виносити на торг.

— Чогож ти хочеш від мене? Хмб я силуку тебе купувати? На що купуєш?

— На що купую? Я підгодує собі і по-тім заріжу. Ну, що вам дати?

— Вісім шісток.

— Вісім шісток?! Що ви собі так доро-го рахуєте? Се піре чи лаби?

Жидівка виймає з кишені шість шісток, бере курята у запаску, притримує їх одною рукою, а другою дає селянці гроші. Селянка числить.

— Чи ти, паршива Суро, здурила, чи що? Мені вже давали сім шісток і п'ять грейцарів!

— Що я тому винна, що ти така дурна і не брала?

— Ти сама дурна, помийниці! Ади! Шість шісток дає! На! маєш свої гроші і віддай курята! Ще чого не бувало!

— А кількож ти хочеш?

— Казалаж я тобі, що вісім шісток.

— Ну, і як? Нічого не спустите? Се по-якому? Як у великих панів: що їм заправ-лять, то платять?

— Слушу два грейцарі.

— А я наложу два грейцарі. На, маєш!

Шість шісток все ще лежать на отвертій долоні селянки. До них докладає жидівка два грейцарі. Пані стоїть з боку, усміхає ся і думає собі, коли люди почнуть числяти на ко-рони і сотки. За двацять літ не привикли і числять по давньому.

Селянка сердить ся.

— Віддай курята! Ади, забрала курята, як свої, у запаску, і кепкує собі з християни-на! По два грейцарі накладає!

— А ти по кілько спускаєш?

— Мені вільно, бо курята мої!

— Ну, і мені вільно, бо гроші мої. А я вам кажу, газдине, щоби я так щасливо до своїх дітей вернула ся, що сі курята не варті більше, біг-ме, що не варті. То, що я вам даю, ніхто вам не дасть. Аби я так щасливий день мала!

— Що за жидівська напасть на мене! Від-дай курята, паршива! Раз кажу тобі!

— Та що ти все: „паршива тай парши-ва!“ Яка мені газдиня зателепана! Від поро-сят приїде і не вміє з людьми по людски го-ворити! Чи я в тебе хліба просила, аби ти мені так казала? Твої курята, а мої гроші. Ту нема жадної ласки.

— Та бо ти, Суро...

— Я не є ніяка Суро, я є Рухля! (Жи-дівка змінює голос на ласкавийший). Слухай-те, газдинько, чого ми будемо перечити ся? Докину вам ще три грейцарі, — на! маєте! Най страчу! Разом шістьдесять п'ять грейца-рів. Чекайте, порахуйте! Се корона, се шіст-ка, а се п'ять — і будете здорові!

— Гов, чекай! Ади, вже би йшла! Тяж та пані, що он-там стоїть, давала мені цілу шістку більше. Може купити тепер?

— Тепер не купить, бо я вже купила. Бувайте здорові!

Селянка перечислює ще раз гроші, потім оглядає ся і бачить, що жидівка іде просто до пані, передає їй курята, бере від неї гроші і відходить.

— Прощу пані! — відзиває ся селянка.

— Що там?

— Коли ви взяли мої курята, додайтеж ви мені шістку!

— Яким правом? Адже я в вас не купи-ла! Сім шісток дала я.

— Але я страшила.

— А мене то що обходить, коли ви такі дурні?! Адже я вам давала 75 грейцарів!

Пані хвилинку надумує ся, потім витя-гає десять сотиків і дає селянці.

— П'ять грейцарів жидівка заробила, а п'ять вам даю, аби разом було так, як я пер-ше вам давала. Але скажіть мені за то, чому ви жидида скорше і дешевше продаєте, як нашому християнинові?

— Бо жиди ліпші на руку, се відо-ма річ.

— Як ліпші на руку?

— Веде ся ліпше: чи худоба, чи кури... як їм продаш.

— Адже ми християни ліпше платимо?

— Та ліпше.

— І чомуж нам не продасте? Ми не тор-гуємо ся, не ганьбимо.

— Та бо се, прошу пані, жид уміє якось так на розум поговорити. Ти єму слово, він тобі два.. А з панями делкатно, не можна ні-чого сказати, нема торгу.

— Адже ганьблять вас жиди.

— Ну, тай ми їм не жалуюм. Так, зна-єте, пані, якось веселіше. А перше діло, що ліпші на руку. Се, хоч кого спитайте, то вам то само скаже.

— Коли так, то нехай вас зневажають далі! Майте ся гаразд!

— Дай, Боже, здоровля!

О. М.

одноставний і послідовний шлях думання і ділання. Се потверджують також досвідні лікарі, коли кажуть, що спокійний і ясний стан душі і свідоме цілі змагання є могутим лічним середником особливо для тих, що хворіють на „розбиті“ нерви або відчувають уже наслідки такого стану.

Непевний і невироблений світогляд побудуємо переважно у старшої гімназійної і академічної молодіжці.

Тим же не хочемо сказати, що наша старша молодіж загально є нервова, але і в цілості не перечимо сего, бо хто слідить життя нашої молодіжці, особливо академічної, не може заперечати, що її поступоване має щось спільного зі станом нервовості.

Оно в часті і річ природна. Непогомовані пориви і почуття молодечої сили спричинюють легко певного рода несталість в думанню і діланню.

До сего приходять різні, преріжні впливи із вні. Різні напрями в теорії, найріжнородніші форми життя і приміри в практиці, зустрічають молодого академіка і если він досі оставив під певним впливом, і задержав певний спосіб життя, впроваджують его в замішане. Бурі із всіх сторін — із внутр — із вні, з гори і з долу старають ся майже насильно порушити рівновагу его нутра.

Таку борбу у нас приневолений переходить майже кожний, бо у нас за мало звертає ся уваги в школі на вироблене характеру, згідно ще нічого досі не зроблено, а по друге, такі виробили ся відносини, що дуже легко покласти в зневіру і піддати ся корупції. — Але молодий чоловік повинен всім тим бурям оперти ся і з отвертим умом і піднесеним чолом стремити до ідеальної цілі. Він повинен вроджені свої здібности і склонности при помочи своєї волі так образувати, щоби ціле его думане і ділане йшло послідовно і розмірно до ідеалу, до добра. Він не повинен руководити ся ані хвилиним уподобанем, ані настроєм, ані переходовими зовнішніми впливами, але противно, цілу свою енергію повинен звернути в сторону ідеалу і добра — іншими словами: він повинен досягнути — не лише досягнути, але посісти і щораз більше розвивати ті прикмети, які загально зовмо сильним характером.

Чи можливе вироблене характеру без одноцілісного, ясно понятого світогляду? Хто не вмів на старі і вічно нові питання: Що значить цілий світ, а передовсім чоловік? Звідки він повстав? Яка его ціль? Хто рядить его совістю? Хто царює там над зв'язками? — хто не вмів на ті питання дати собі відповіді, сей не буде міг свого думання і свого ділання оперти на якійсь сталій основі, а опере їх на змінчивим уподобанню або хвилиним настроєм.

А чи може пр. такий безжурний світогляд, який дає монізм, виробити сильний характер? Знов ні. Бо хотий би монізм дав нам ясний погляд на всі середники, якими повстала панорама всесвіта, то на питання, який змісл того всего вдоволюючої відповіді дати не вмів.

Самож життя з моністичної точки погляду — се нужденна глупота. Без вигляду на життя позагробове, без надії на особисту безсмертність, на справедливість, тратить оно змісл і значіне.

Тому не трудно зрозуміти, що люди, які виходять з того погляду, так легко піддають ся під вплив пануючих пристрастей, хвилимих зворушень і змінчивих вражінь. Виробити і утвердити характер може лише теїстичний світогляд, релігійний, передовсім християнська релігія. — Християнська релігія вдоволюючим способом розв'язує всі т. зв. загадки світа, дає вдоволюючу відповідь на основні питання життя. Она видає личности, які вміють взнести ся понад буденщину, отрясти ся, о скілько можливо, з її зависимости, які вміють свої пристрасти, норови і хвилині настрої поконати і витревалю ступають по сильній основі любови і добра.

Як зрозуміємо християнську релігію в її властивім значінні, то бачимо, що християнська релігія має сталі і незмінні засади і до людей ставить она строгі і невідмінні домагання. — Віруючий християнин о стільки є зв'язаний релігією. Але як раз та зв'язь домагає ся сили характеру. Она хоронить чоловіка від беззастанного блукання поміж так ріжнородними поглядами сучасности, она не дає серцю так легко піддаватись впливам змісловости, она зараз на початку ставить ему перед очі ясну норму его думання і ясну ціль

его ділання і показує середники до її досягнення.

Але міг би хтось запитати, чи не противить ся свободній індивідуальности чоловіка, щоби він все в своїм думанню і діланню був — що так виражу ся — границями обставлений? Чи гідне є молодого академіка давати себе так в'язати? Чи не повинен він всі ті в'язи пірвати, оперти ся на самім собі, собі самому витворити світогляд і доперва в сей спосіб доспівати до самостійного характеру? В певнім розумінню можемо і мусимо на ті питання притакнути. Якраз кат. Церков не лише дозволяє, она домагає ся строго наукового досліджування супозицій і основ віри.

Проти гіпотез недовірок, які думають, що мають для свого безвірства наукові основи, стоїть віруючий не з безосновною сліпою вірою — противно він має для своєї віри найважливіші основи розуму. І оскільки хтось більше поступив в образованню, науці, тим основніші і всесторонніші може і повинен основи віри поглиблювати і вияснювати. Віра одної сторони сягає у вічність і незмінність Божого ества, з другої лежить в глибині людського серця і в основах людського знання. Мимо сего, а радше власне тому, що она неспокійний і колибаючий ся людський ум нормує, робить его правдиво свободним, свободним від непевности і сумніїв у важних нераз рішачих питаннях життя, свободним від пристрастей змінчивого успосіблення і настрою. Тому то приваляність до релігії є наймогутішим чинником вироблення сильного характеру. Глибоко релігійні християни були і є, як свідчить історія і досвід, все внутрішню вироблені і на вні сильні характери.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і привіднувати нам нових передплатників в кругах своїх знайомих.

Допись з Сяніччини.

(Самовільне поступоване інспектора Качоровського).

Ще в лютий 2. чи 3-ого с. р. внесла громадська рада Добра шляхотська рішучий протест против рескрипту ц. к. Ради шкільної краєвої з дня 13. грудня 1912. р. ч. 15019/II. яким введено до школи викладний язик польський, і залучила до протесту першу ухвалу громадської ради з дня 29. мая 1912. р., на котру Рада шкільна краєва покликує ся і поновно повзятую ухвалу з дня 2. лютого 1913 де рада громадська в найбільше рішучий спосіб протестує против заведення польського язика яко викладного, документуючи безосновність повзашого розпоряду залученого табелею дїтний обов'язаних до школи, (на 300 дїтний — латинського обр. заледви 30 (тридцять).

Коліж з початком шкільного року 1913/14 заряд школи заявив предсідникови ради шкільної місцевої, що зачинає науку в викладним польським язиком, бо на рескрипт ц. к. Ради шкільної краєвої нема ради, а громада до сего часу на свій протест нічого, ані слова не одержала ані зі Львова, ані з Сянока і ціла громада зійшла ся третій раз на засідане, на котрім дня 16/9. 1913. р. рада громадська ще раз ухвалою одноголосно протест, з тою увагою, що за всякі наслідки, які можуть виплинути з упору пана інспектора він сам за них відповість, бо рада громадська шляхотська не дозволить на потоптане своїх прав і на ігнороване своїх ухвал.

На сей розпучливий протест до ради шк. окруж. дістає рада громадська відворотною почтою повідомлене з ц. к. ради шк. ок. в Сяноці з дня 13/9. 1913. р. ч. 4853. R. s. o., котре дословно звучить:

„Na tamt. sprawozdanie z dnia 16/9. 1913. p. l. 411. zawiadamiam Związność gminną, że plan nauki szkół 4-klasowych z językiem wykładowym polskim wprowadziła c. k. Rada szkolna kr. w tamt. szkole rozporządzeniem z dnia 13/12. 1912. L. 15019/II na wniesioną przez Związność gminną prośbę na podstawie legalnej uchwały pełnej Rady gminnej z dnia 29/V. 1912 stwierdzonej przez Wydział Rady powiatowej i s. k. Starostwo“, а то очевидно негідне з правдою, бо такої ухвали нігде в книзі нема, а з рештою тую ухвалу, на котру покликає ся ц. к. Р. ш. кр. за-

лучила громада, а там нема і словом згадане, щоби був язик польський викладний.

Звертаємось отже до Вл. Президента Ради шк. кр. щоби усунув сі безправні відносини.

О. Николай Сікора
парох в Добрий шляхоцькій.

Альбанська ворохобня.

Коли вірити парискому донесенню, то сербське правительство, спровокувавши Альбанців, мало ще чоло звернути ся до нашого правительства з просьбою о вплинене на тимчасове альбанське правительство в сім дусі, щоби безоружно здавити альбанську ворохобню проти Сербії. Очевидно, що австро-угорське правительство відмовно полагодило сербську просьбу.

Треба осявідомити собі справу альбанско-сербського непорозуміння, бо оно може покінчити ся з дуже поважними наслідками для Європи. Се розуміють в Європі, бо як доносить „Echo de Paris“ в льондонських дипломатичних кругах поширює ся переконане, що Грей повинен на ново скликати конференцію амбасадорів, щоби знова зайняти ся альбанською справою. Так щож, амбасадори в більшій часті тепер на відпустці, а заким відуть ся до Льовдона, то конференція могла би зібратися аж в листопаді.

„Localanzeiger“ одержав з Льовдона вість, що теперішнє положенє уважають там, як о дуже поважне. В Берліні думають, що несупкою в Альбанії викликані француско-російськими інтригами. Обі сі держави укріплюють Грецію і Сербію в намірі поділу між себе Альбанії. Очі всіх Альбанців є тепер спрямовані на Англію як на одинокую безсторонню державу, яка хоче Альбанію віддати Альбанцям.

„Russ. Rundschau“ доносить з Петербурга: Управитель міністерства заграничних справ Нератов поручив російському послови в Білгороді, щоби конечно звернув увагу на се, щоби не ломано льондонського договору і не обсаджувано альбанської області. В Петербурзі панує думка, що ні перша, ні друга балканська війна не принесла розв'язки проблемів на Балкані і це не видно навіть кінця балканським переворотам.

„Südsl. Correspondenz“ одержує інформацію з Білгорода, що ворохобні Альбанців не можна уважати заповіддю сербско-альбанської війни. Цілий рух має соціальний характер і є наслідком невдоволення альбанських мешканців з нових власників балканських земель.

З сербського посольства у Відні інформують „N. fr. Presse“: Сербське правительство не може стерпіти якого небудь втручання своїх границь і з сеї причини поробило всякі потрібні зарядження. Правдоподібно виявлять ся конечним обсажене одної або другої стратегічної точки в Альбанії, а в кождім случаю сербське правительство не дозволить Альбанцям впадати на сербські області.

Ворохобня ширить ся!

Альбанці — як зачувати — здобули Дякову і напали на Прізрен. Виравді напад відперто, але з оглядом на стратегічне значіне сеї місцевини, Альбанці доложуть імовірно всіх старань, щоби Прізрен дістати в свої руки. Крім Дібри заняли Альбанці також Тічево. Альбанське населенє на сербській області стає по стороні вворохоблених Альбанців. Ворохобня поширює ся взагалі на ціле альбанське населенє, що мешкає на сербській державній області. Альбанці зближили ся до місцевини Струга, де вибух між мешканцями переляк.

Один з сербських міністрів — на вість про сі успіхи альбанських ворохобників — заявив, що сербське військо до 3 днів буде на границі і він не приписує альбанському замішанню великого значіння. Білгородські днівники зв'язують правительство, щоби не обмежило ся до здавлення ворохобні, але приступило до овладі Альбанії.

Після овладі Дібри посунули ся Альбанці в двох великих колунах, які мають числитися около 20,000 людей, проти місцевини Струга, Тічево і Дяковица. Занявши їх, звернули ся ео місцевини Біскопая, яку рівнож взяли в своє посідане. Сербську компанію разом з 4 офіцерами витяла в пень.

„Piemont“ доносить, що 6,000 Альбанців

удало ся на область Чорного Дріну, де знищили численні місцевини. На цілій лінії киплять борби. Сербські залоги уступають з знятих місць.

„Südsl. Corr.“ звіщає з Білгорода: Приватні і урядові вісти стверджують значне поширенє руху серед Альбанців. Після вістий, які наспіли до сербського міністерства війни 25,000 альбанських ворохобників є дуже добре зорганізованих і уоружених. В військових кругах здогадують ся, що ворохобня була приготовлена і зорганізована від довгого часу, про що свідчить також се, що она вибухла на раз в численних місцевинах. В останніх днях ворохобники поробили на всіх операційних точках значні успіхи. Втрати Сербів є о много більші, ніж се урядово оголошують, також альбанські втрати є значні. Під Діброю прим. згинувло 200 людей. Після донесень дневників ген. Путник повертає до Білгорода.

Урядово доносять, що Альбанці не заняли Кічево, але за те заняли місцевину Мавроро, а ймовірно також місцевина Галічник находити ся в їх руках.

„Alban. Corr.“ доносить з Люми: Від трох тижнів звісно було ту загально, що приїде до ворохобні. Вожди, як Ісаа Болетинац і інші не викликували сего руху, противно вістали пірвані сям рухом. Щоденно прибували з Сербії звігці, що розказували про гнет альбанського населеня в Сербії. Сі вісти так обурили населенє, що ворохобня стала ся неминучою.

„Südsl. Corr.“ звіщає: В білгородській міністерстві заграничних справ заявляють, що військові зарядження Сербії мають лише на цілі заведенє мира на сербско-альбанській границі, за те неправда (?), немов би Сербія мала намір загарбати для себе Альбанію, а виправа має характер карної експедиції (!).

Сербський королівський указ уповажує міністра війни до покликання резервових офіцерів і жовнірів другого покликана на „військові вправи“ відповідно до потреби.

Як „Р'єч“ звіщає, російська дипломатія не прив'язує більшої ваги до альбанско-сербської задарки і не поділяє страху, щоби могла она грознати якоюсь небезпечкою, бо панує переконане, що Сербія має право відперти напад Альбанців на свої границі і ужити всіх рішучих середників для втахомирення границь. Російські дипломати думають, що ніхто в сім Сербії не перешкодить. Впрочім успокоєне альбанських ватаг не противить ся засаді независимости Альбанії. Коли в битвах Сербії перейшли навіть неусталені ще доси границі Альбанії, то ся подія рівнож не заключала би в собі небезпеки для независимости Альбанії.

Сербське правительство має вислати до великодержав ноту, в якій підчеркне, що борбам Альбанців проти Сербії руководять болгарські офіцери, а також просити буде великодержави о поробленє відповідних кроків в Софії, щоби Болгарія покинула свої штучки.

„Alban. Corr.“ доносить із Сокдри: Після вістий, які ту наспіли з Гусіне, чорногорське правительство веліло там розстріляти 12 мотаметанських Альбанців. Мешканці Гусіне утікають через границі до Малісорів. Чорногорське військо заняло кілька сіл, яких мешканці утекли в гори.

„Die Zeit“ доносить з Білгорода, що великодержави згодили ся на сербську акцію над границею Альбанії. В віденських дипломатичних кругах висловлюють обаву, що за енергічна акція Сербії може довести до непорозуміння з Австро Угорщиною.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В суботу: руско-кат.: Возд. Ч. Хреста; римо-кат.: Косми і Дам'яна. — В неділю: руско-кат.: Никити; римо-кат.: Вацлава. — В понеділок: руско-кат.: Евфимії; римо-кат.: Михайла Арх.

— Експ. намісник др. Коритовський виїхав в урядових справах до Відня і длатого не буде приймати на послуханях в неділю 28. с. м.

— Справа скликання галицького сойму. Ранішні телеграми доносять: Після віденських днівників буде порушена на нинішній конференції

галицького намісника з гр. Штірком справа скликає галицького сойму, хоча би на коротку сесію з початком жовтня. На тій сесії наступило би уконституоване сойму і вибір комісії виборчої реформи. Вчора прибули також до Відня міністер Длугош і провідники польських сторонняцтв.

— **Запомогова акція для Галичини.** Вчора прибув до Відня намісник др. В. Коритовський і конферував з міністром-предсідником гр. Штірком. Після виказів, які привіз з собою п. намісник, вносять шкоди в Галичині найменше 270 мільйонів корон. Вчора явився також у гр. Штірка голова українського соймового і парламентарного клубу др. К. Левицький і жалувався на повільний хід запомогової справи для Галичини і на вельми малі державні запомоги. П. Левицький заявив, що правительству повинно дати на перші потреби, які спричинила сегорічна живлова катастрофа, що найменше 10 мільйонів корон. Гр. Штірк запевнив, що признає, що шкоди великі і, що постарався о скору поміч з державних фондів.

— **Державна запомога для Галичини.** З Відня доносять нам: Міністерство прилюдних робіт призначило на внесок намісника д-ра Коритовського дальший кредит в квоті покищо одного мільйона корон на напругу доріг знищення повенями, а головню громадских доріг другої класи.

— **Ще про уступлене шефа головного штабу.** „N. fr. Presse“ подає знова вість, яка кружляє в відецьких військових кругах, що шеф головного штабу Конрад ф. Гецендорф вже уступив зі свого становища, а его наслідником має бути начальник IV. корпусу в Будапешті, ген. Карло Терпштанський. В справі зміни шефа цісар ще нічо не рішив. В тій справі помістила відецька „Kroen Ztg.“ вельми займалу вість. Її співробітник відвідав в Градці Конрада ф. Гецендорфа і запитав его про правдивість чуток що до майбутнього его уступлення. Шеф головного штабу заявив, що всі ті вісті, які подано до прилюдного відома що до причин его уступлення, є зовсім ложні. Неправдою є, наче би він мав їздити до Риму і що неповідене сеї подорожі мало бути головною причиною его уступлення. Також неправдиві є всі вісті про его неприхильні відносини до гр. Берхтольда. В тім огляді заявив Гецендорф, що уважає гр. Берхтольда джентельменом і вельми високо его цінить. Межи одним і другим не було ніякого непорозуміння. При сім зазначив, що его відносини до покойного гр. Ерентала були прямо протилежні.

— **Онуфреда.** На бенкеті в клубі націоналістів в Києві прийнято сердечно наших галицьких „Росиян“. Коли вже по котрійсь там чарці язика розв'язалися — піднесено тоасти. Перший тоаст „прокоптув“ Савенко, а по нім „земляк“ Скоропадський, „вспивши“ громогласну бесіду.

І як завше буває — пише „Рада“ — на почесних бесідах, за третьою чаркою земляки заплакали: промовляв одставний учитель польської гімназії, „наш професор“, „наш представник“, наш галицький голосильник, Онухрій Гецев (теж земляк) отсими словами:

„Багато сліз проливали за великою людиною в Росії, але мабуть більше пролила їх Галицька Русь. У нас плакали, у нас ридали, і плач сей чути було далеко за межами Карпат. Ми відчували, кого втрачали. П. А. Столипин був великою державною людиною і великим патріотом. Він знав, що за межами Великої Росії є ще й Мала Русь. Ми бачили в нім людину, яка одна тільки й могла наші слова осушити. За часів его влади ми бачили у себе російських (руських) учителів прилучувалися до російської культури і ми знали, що Пушкин, Гоголь, Достоевський, Тургенев — наші поети, а не чужі! (Оплески). Наше серце билося великою свідомістю, що є у нас славні брати, є велика далека вітчизна. Вороги побачили се — і не стало Столипина.“

— Ну, се вже новий і зовсім несподіваний варіант замаху на Столипина — додає „Рада“ — неже Багров думав про Галицьку Русь, коли замишляв убиство?

„За сі два роки — говорив дальше г. Гецев — як покинув він нас — все пропало! Бурси наші рускі позакривали, книжки російські позабрали, ясну мрію відняли, душу схотіли від нас відняти. Забрали російську літературу, пригасили російську грамотність, заборонили навіть тримати портрети російських письменників, і коли далі буде се „проклята

Мазепія“ — ми загинемо! Інтелігенції у нас мало, всю її можна на пальцях порахувати, нас примушують бути Українцями, мазепинцями — але ми прокинулися для великої російської віри.“

„До землі вклоняюся перед націоналістами за Галицьку Русь, бо они зрозуміли велику справу, зрозуміли, що коли ми не будемо рускими, ми зникнемо, нас вітруть в по-ох. „У нас в Галичині нам кажуть: „немає руского народу, а є Москалі, є московське військо“. Жаль мені великий, що нема тут наших бідолашних Галичан. Подивилися би они, бідолахи, та й раділи на всі сі чудові картини („великолїпні картини“), (але що за картини відбувалися в той момент, ми не знаємо — замічує „Рада“).

„Нас би прибула не сотня, не дві — нас би збралося тисяча душ, всі як один полинули би сюди; та нам не дозволяють, нас переслідують, гнітять, ставлять перешкоди. Але ми радіємо, що руский дух росте, що велика руска справа в руках славних націоналістів і октобрістів і правих — все людей руских.“

„Я пю за велике збирання рускої землі, за наше єднане, пю за велику неділю руску Русь.“

І написалися доволі так, що „єдина, неподільна Русь“ може спокійно спати...

— **Військові кредити.** „N. fr. Presse“ наводить подрбно всі кредити, яких домагаються військові влади і доходять до внеску, що загальна сума тих кредитів вносить 1.200 мільйонів. Крім сего військовий бюджет буде постійно збільшуватися о 165 мільйонів річно з причини підвищення контингенту новобранців о 40.000 жовнів річно. Міністер війни Кробатін мав оводі довшу конференцію з міністром заграничних справ гр. Берхтольдом. Се конференція була також посвячена домаганням війська.

— **Холера.** В скількім повіті, в Опірни за-недужали на холеру три особи; лишаєся недужих 7 осіб. В Тухлі і Славську стан незмінений, се є, в Тухлі є недужі дві особи, а в Славську одна. Бактеріологічні досліді виключили холеру в Ковзовій в обох случаях смерті, які оводі лучилися. Більше занедужань в краю досі нема.

До угорського міністерства внутрішних справ зголошено вчора 15 нових случаїв холери в Будапешті. З Загреба доносять, що на провінції стверджено 13 занедужань на холеру, а три случаї смерті. В Сараєві не зайшов вже ні один случай сеї пошести. Коли сей стан не погіршиться, в жовтні будуть отворені школи в тих околицях.

— **Посол Стефаник** поїхав до Канади, де устроить ряд відчитів про Івана Франка і збирати буде на цілі радикальної партії. Також один з радикальних адвокатів хоче їхати до Канади, але на все.

— **Лівідація „Руского Торгового Дома“.** „Діло“ нотує чуток, що „Руский Торговий Дом“, заложений для конкуренції з „Народною Торговлею“ по своїй недолугій „праці“ мав понаести в стан тихої лівідації.

— **Жерти готівкою** не звільняють нікого від обовязку жадання купонів У. П. Т. і уживання товарів з маркою У. П. Т.

— **З рук до рук.** Вчора на ліцитації „Львівський банк“ купив каменця при ул. Осолінських ч. 11, за 855.000 К. Історія сеї каменці цікава. Була она в руках нинішнього краківського єпископа кн. Сапіги. Перед трема роками купила єї жидівка Сасова за 900.000 К, не вкладаючи в купно ні сотика, бо на каменці було 600.000 К гіпотечного довгу, а 300.000 К позичив „Львівський банк“ інтабулюючи ся на другім місці. Нова властителька зачала свого господарку від грубого підвищення чиншів, внаслідок чого багато давних льокаторів винесло ся, а нових не було. Каменця не оплачувала ся, довгу не було чим платити і каменця пішла „на бубен“. „Львівський банк“ купив єї мабуть лише тому, щоби ратувати свою позичку.

— **Смерть в огні.** В Ходачкові малім, тернопільського повіта, вибухла оводі пожежа в домі Романа Шкодницького і анищила ціле господарство. В огні згоріла 16-літня донька Анна Шкодницька, котра вбігла до горючої хати, щоби виносити річи.

— **Смертний присуд.** Дня 23. с. м. ставав перед судом присяжних в Тернополі 36-літний Іван Кравчук в Плотичі, обжалований о убиство свого тестя Франца Чепіти. Причину убиства було налягане тестя, щоби Кравчук не виїздив що року до Пруса, а описля не пропавив за-рібку. По довершенні влочні при кінці гру-

дня 1912. р. Кравчук обмив тіло тестя, одягнув его і зложив на катафальку, а жінці і теці загрозив смертю, коли би его видали. Злочин викрив ся щойно по 6 місяцях, коли жінка Чепіти під впливом грижі совісти виговорила ся з тим перед жінкою тамошнього війта. Арештований Кравчук признав ся до вини, а оглядини викопаного тіла потвердили зізнання. Підчас розправи Кравчук відкликав свої зізнання, заявляючи, що зробив се зістраху. Присяжні судії потвердили 8 ма-лосами головне питане в напрямі убиства, а трибунал засудив обжалованого на шибеницю.

Оповідки.

— **В Жовківі** дня 28. с. м. відбуде ся популярний виклад о. Ст. Білинського на тему: Лицарський епос старорускої доби: „Слово о полку Ігоревім“. Змальоване історичного тла і зміст. Початок о год. 7. вечером, в салі тов-а „Віра“. Вступ вільний, добровільні датки на будову дому бурси приймає ся з подякою.

— **Український театр у Львові** (ул. Осолінських ч. 10). В суботу 27. с. м. новинка на українській сцені: „Нора“ драма в 3 діях Генріха Ібсена. Початок 7:30, кінць по 10.

В неділю 28. с. м. по полудні по знижених цінах о год. 3:30: „Сирітка Ася“ образ драматичний зі співами в 4 діях Я. Гордіна; — вечером о 8-мій: „За двома зайцями“ комедія міщанська зі співами і танцями в 4 діях М. Старицького. — Білети продає каса театру.

— **Зелізниці.** В „Газеті львівській“ і „Часописі технічній“ оголошує ц. к. Дирекція державних залізниць у Львові загальний переторг на будівельні роботи з нагоди змонтовання залізної одностовпвої конструкції дахової на пероні у Львові. Оферти треба вносити найдальше до 30. вересня 1913. р. до година 12, в полудне. Умовини і пляни будови можна переглянути в ц. к. Дирекції держ. залізниць у Львові (відділ для консервації і будови), де можна також дістати формуляри на оферти.

Наука, умілість і письменство.

Іван Верхратський.

Неможливі пуризми.

(Дальше).

„істновати“ се слово утворене Партицким після польського istnieć. „Староруси“ уживали „естествовати“ (ар. старосл. естество), существовати (ар. старосл. сѣшество, рос. существовать); я утворив слова ество, ествовати. Українці, котрі і під впливом язиковим взагалі вище стоять від Галичан, прийняли також „істновати“. Декотрі народо-ці мої слова окричали „неможливими“. Але новітніми часами многи галицькі народо-ці взяли уживати ество, ествовати яко слів своїх, не зичених ні від кого. Утворене зовсім правильне; ес-ство = ество.

„квдратовий“ в польск. kwadratowy; любе, бо довге, така дасть трохи повільнійше, вигіднійше думати. Я уживаю: квадратний „Квдратовий метр“ = метр квадратний.

„косодеревина“ польске людове дуже добре: kosodrzewina; в рускім „косодеревина“ крадене з польского, спаскужене (шестискладне) слово не значить нічого; у нашого людю єсть коротке слово жереп; на місце поросле жерепом кажуть наші гірняки: жерепник (гл. Знадоба до Слова-ря южноруского. Нап. Іван Верхратський. У Львові 1877. стор. 17). Ті вирази для деко-трих наших народо-ців не зрозумілі, бо не знають жерепу, не бачили его ніколи.

„кресліти“ польск. kreślić хоть уживане многими українськими (рідше галицькими) літератами, уважаю нездалим словом. Маємо чисте наше чертати, начертати.

„лазєнки“ польск. łazienki; як то слово в рускім утворити мимо всякої „можливости“, годі! Я утворив ланіця, ланічка і зовсім не журюся про те, що декотрі народо-ці назвуть тоті слова „неможливі“. Як більше повчуть ся, то тихенько приймуть ланіця і ланічка, а „лазєнки“ відкинуть. — Денниця.

Письмо лит. наук. Станиславовъ. 1880. Стор. 173. С в ѣ р г у н ѣ (Gryllus domesticus) держить ся будиноків людскихъ, именно въ мѣсцѣхъ теплыхъ якъ въ пекарняхъ, броварахъ, кузняхъ, л а з н и ц я х . Р. 1880. всі народо-ці, мягкі і наймягкі поступники, всі „старорусини“, тверді і найтвердіші, не у-сїли утворити иншого „чисто-руского“ виразу на то понятє, як „лазєнки“. — „Денниця“ мало хто чытав, а на язык галицьким звичаєм ніхто не звертав уваги. Коли-ж „Денниця“ перестала виходити, тоді злота піднесла голову і по своєму почала куйовдити. „Денниця“ яко часопись маленька, виходяча на провінції, не могла много зділати. Однак язык був плеканий як найстараннійше. Пустити пусту небиліцію, що всі мої писання то стухлятина, було тоді межі публікою легко; читаючих небогато, мої письма загалом печатались в немногих примірниках. По звиченню „Денниця“ я сачучи нерозумне глобування народо-ців, відтягнув ся від всего, а працював замкнений в собі. Як могла „Денниця“ подаючи в певнім зачерку — головню під язиковим зглядом нові річи — бути стухлою? Приміром як можна вираз л а з н и ц я називати „стухлим“, коли то вираз новий, злоти незвичний; котра тоді уживала, так як і всі наші Руснаки, „лазєнки“. Він ледве народив ся, а вже прозвано го „стухлим“. Коли ж мав він стухнути? Подібно і з иншими виразами.

Вправді не дасть ся заперечити, що самі вирази не становлять ще нічого, але все таки дають матеріал. Як є матеріал і одвітна підвалина, тоді і будувати сироміжно. Пирог зліпяти не велике діло, але не зліпшити і найлучший мистець, як нема муки і начинки.

„Листоноша, листоноша“ польск. listonosz, Briefträger; я прийняв листар, листонос. Тоті „неможливі“ слова такі: перше людове, друге утворене мною після людowego водонос.

„мільйонний“ так звичайно пишуть народо-ці; я видумав мільонний, страшно „неможливе“ слово; тридцять мільйонний народ замість „тридцять мільйонний народ“, се, бачте, довше і як раз вигіднійше, именно для людий привиклих по-воли думати.

„місцевість“ польск. miejscowość; того слова я уживав давнійше; новітше утворив я „неможливе“ слово місцевина, котре яко своє тепер по части вживає ся у писателів в Галичині, по части також на У-країні.

„модерев“ польск. modrzew, Lärche. „модерев“ нашим селянам зовсім незнає слово; називають то дерево модрина або я р е м и ш . Для декотрих наших народо-ців се „незрозумілі“ слова, именно для таких, котрі зовсім не знають дерева модрина.

„народний учитель“, также в російськім: народный учитель. Та, здає ся мені, того, хто вчить на селі, назватиб: учитель людowy, nauczyciel ludowy Volks-lehrer. Може декому видасть ся, що так не може бути, бо так єсть в польскім. Так думати зовсім булоб пусте. Зване вчителя людowego вимагає много посвяти і труду, єсть честне і важне. Народним учителем не може бути кождий. Так на пр. Шевченко не був людовим учителем, але єсть народний учитель. Та, бачите, те „неможливі“, придумані вирази. Дива диварні! не даром то кажуть у нас: скілько лю-да, тільки чуда.

„ничтожність“ рос. ничтожность, ничтожество утвор. від слівця: ништо; у нас ніхто не говорить „ничто“; тому я утворив „неможливе“ слово ничевість від людowego галицького слівця нич (старослов. ничь). Декотрі галицькі писателі прийняли тото слово.

„передпосилка“ Prämissae; місто того на Україні утвореного слова я утворив преслань польск. przesłanka. Слово се хіба лаше в наукових статях уживає ся. Моє „неможливе“ слово єсть двускладне, „передпосилка“ п'ятискладне. Вибирайте, котре Вам любе.

„пересвідчене“ я утворив пере-свід; подібно місто „досвідчене“ досвід.

„пестка“ Steinkern, польск. pestka чеськ. reska, в декотрих господарских наро-дoвeцких письмах давнійше тоді лучалось побачити „пестка“ — в новітших же суть „неможливі“, з людю взяті а мною введені

вирази кістка, камінець, камі-
нець.

„плітник“ польск. plemnik, Anthro-
zoid, руск. заплінок.

„поверхня“ в польск. powierzchnia;
я утворив „неможливе“ слово верхня; як,
раз „поверхня“ хотіла краще, але довше сло-
во і як раз пригідне до повільнішого ми-
слення.

„позірний“ взят з польського ро-
zorny; у нашого людю позір, Aufsicht, Auf-
merksamkeit так як в чеськім pozor; дай по-
зір gib Acht; — декотрі укр. писателі ужива-
ють позір в значенню: студ, ганьба; я у-
творив слово сповід aüssere Ansicht,
Schein; сповідний scheinbar в чеськ.
zdanlivy.

„пострадати“ польск. postradać
verlieren, руск. потерять, втеряти, у-
тратити, згубити; — в руск. стра-
дати значить терпіти, dulden, leiden;
пострадати = потерпіти erdul-
den, erleiden.

„природник“ так само як польське
przyrodnik. Ще в року 1870. утворив Нечуй
слово природник в значенню Naturtrieb.
То слово дуже гарне, а яке дар так зна-
менитого писателя, як Нечуй, повинен бути
шанований. Та ото декотрі наші „Українці“
з над Полтви або Помийної Ріки кидають
прекрасне, українським писателем утворене
слово, а беруть з польського „природник“, то
само „природничий“. Я природник поли-
шаю в тім значенню, що у Нечуя, а на польськ.
przyrodnik, нім. Naturalist утворюю при ро-
д о в е ц ь, в чеськ. přirozenec; місто краденого
слова „природничий“ — природові-
цький.

„пульхний“ польск. pulchny, нім.
locker я заступив у нашого людю вживаним
пухкий, пухний, пухлий. То слова
„неможливі“.

„ретроградний“ то слово „чисто
українське“, таке тверде, що аж трудно єго
вимовити; я утворив наше слово вспят-
ний; у людю нашого в горах суть слова: о-
пят, вспят, впят, в укр. опят (у Шевченка).
З того слівця утворене наростком нь „немо-
жливе“ слово вспятний.*)

„ричалт“ Pauschale, польск. guszałt,
чеськ. úhrnek. В польск. прийнято guszałt,
в значенню Pauschale; на те понятє я утворив
загальна, загаль, загаль — певно штуч-
ні вирази; тим кладе ся знов крадене з поль-
ського, а до того в рускім абсолютно не-
можливий вираз „ричалт“; — pauschalieren,
guszałtowosc = загальти.

„розпорядок“ в російській єсть, „ра-
спорядок“; я утворив коротший а рівно озна-
чаючий вираз розпоряд, та, бачате, се
„неможливе“ слово, бо коротше, а довше сло-
во нам приятне, бо вигідніше до повільного
мислення.

„совітник“ — звичайно пишуть те
пер: радник; многи думають, що се слово
находить ся лиш в українським. Так не єсть.
Стрічаєм єго і в польським: radnik (Ratsherr,
Ratman, Rat), побіч частішого radca. В рус-
кім може бути і новіше утворене радник
і давніше совітник. Нема чого спереча-
ти ся, як Українець каже: дасть Бог
світ, дасть і совіт.

„средство“ взят з російського; я
утворив слово: середник, в чеськ. prostře-
dek, старосл. срѣдъница.

„сруба“ нім. Schraube, польск. śruba,
чеськ. šroub, руск. ш р у б а.

„тутешній“ польск. tutejszy, росе.
тутешній; уживаю тутешний (в гуцуль-
ськім єсть ще місцевий вираз: тутешський).

„хищний“ з російськ, хищный (зрв.
старосл. хыщъныкъ, хѣтаѣ, гарах); я уживаю
укр. слова хижиий. Власне ті народовці, що
найбільше боять ся про мої „неможливі“ сло-
ва, уживають як раз „хищний“ і дійсно з „рус-
кою упертостію“ штучне слово „насікомов“,
не уміючи оцінити нашого живого, людського
слова ко ма х а. „Хищний“ і „насікомов“ оба
слова крадені з російського.

„Цілевідповідний“, „Староруси-
ни“ уживали „цѣлесообразный“, народовці цѣ-
левідповідний, „цѣлестѣтвий“ і пр., я утво-
рив доцільний, котре то слово прийняли

тепер мимо „неможливости“ наші народовці
і писателі на Україні.

„чашка“ в польск. czaszka, чеськ. leb,
lebka, нім. Schädel, люд називає лобина,
лоб, череп; — декуда зовуть наколі-
нець або яблуко, чашка, patella, Knie-
scheibe.

„шкільництво“ польск. szkolnictwo,
чеськ. školsství, хоть Schulmann školsnik. Я у-
творив шкільний. Тото „неможливе“ слово
утворив я не для того, що в польським szkol-
nictwo, тільки тому, що у нас має шкільник
завсім инше значенє у людю. В многих
околицях біжницю жидівську зовуть шко-
лою, а доглядача біжниць шкільни-
ком. Ученики іменують ся часто школя-
рі, шкільники (декуда на Угорщині
ошкульники). Двускладне слово
шкільний відай „неможливе“, бо самостій-
не і коротше від „шкільництво“, котрим мож-
на вже оперти ся о готовий термін; на бор-
брати, то нам вигідно і безпечно „ма“ ви-
рочім так вже привикли.

„шкелко“ польск. szkieleko; я утво-
рив „неможливе“ слово скільце.

„шпальта“ в польск. szpalta, нім.
Druckspalte; „неможливе“ мов слово єсть
стовбець; на „шпальтах“ нашої часопи-
си — на стовбцях нашої часописи.
(Конець буде).

Телеграми

в дня 26. вересня.

Відень. Вчора перед полуднем прийняв ці-
сар на послуханню міністра війни Кробатина.
Послухання відносило ся до потвердження Ко-
роною тих домагань, які поставив міністер
війни на спільній міністерській конференції,
яка буде скликана імовірно в найближшій
тижні.

Терст (ТКБ). Архієпископ Карло Франц Йо-
сиф прибув з женою і сином на двотижневий
побут до Мірамаре.

Відень (ТКБ). Вчора по полудні відбула
ся нова конференція гр. Штіргка і бар. Гай-
нольда з намісником Чехії кн. Туном. На тім
покінчено наради що до розпочаття мирової
акції в Чехії. Тепер зачинають ся переговори
зі всіма інтересованими сторонами.

Білгород. Положене на області біля аль-
банської границі наслідком нападів Альбанців
є вельми поважне. Альбанці нападають в ріж-
них місцях. З хвилею, коли до напастованих
околиць прийде сербське військо, настане там
лад і спокій.

Петербург (Пет. аг.). Урядово проголоше-
но постанови про підвищення кари на жовні-
рів обжалованих о владу держави або шпи-
гунство.

Софія (ТКБ). З вчашним днем упила
мораторія; продовження не буде.

Лісбона (ТКБ). Дявники доносять, що
один з ув'язнених признав ся, що був заго-
вор на жите предсідника міністрів Альфонса
Кости і зізнав, як мали виконати замах.

Загреб (ТКБ). Вчора засуджено Стефана
Дойчіча, який виконав замах на корольового
комісара, бар. Скерлеча, на 16 літ тяжкої ви-
зничі.

Господарські, промислові і торговельні вісти.

Комунікат Краєвого Союзу для збуту худоби
з торгу на безроги у Відні дня 23. вересня 1913.
Загальний згін вивозив 22.940 штук;
з того доставлено з Галичини 4.120 штук.

Нотувано ціни: за безроги галицькі моло-
ді, легкі, Пріма 130—136 К, за тяжкі і тов-
сті, Пріма 132—140, за середні і гірші 110
до 128, за старі і вибравані 106—116 К.

Тенденція: Сей згін був їсупроти попере-
днього о 2.192 безрог молодих, як також о
1.605 безрог товстих більший. Розмірно вели-
кий згін спричинив слабій попит. Ціна за
безроги молоді Пріма упала о 6—10 сот. а в
гірших сортах навіть до 12 сот. Тим самим
і товсті безроги упали загально на ціні о 6
сот.

Світло церковне і столове

найліпшої марки охоронене за протоко-
ловою маркою + М. Ц. Н. Т. поручає

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

Світло се висилає ся в двох родах по
ціні 212 К і по 186 за клг. Для церков
12% опусту. Ціни розуміють ся льоко
фабрика.

Крім сего світла можна дістати у
нас також світло без марки + М. Ц. Н. Т.
по ціні 126 корон за 100 кл. льоко Львів.
574(4)

„ДОСТАВА“

Стов. зареєстр. з обмеж. (дворазовою)
порукою.

Дирекція: Львів, ул. Домініканська 11.
Склади: Львів, ул. Руска 20.

Станіславів, ул. Смольки 1.
Перемишль, Ринок 26.

Поручає свої багато заосмотрені
склад в усяких церковних річий. Прий-
має усякі направи, золоченя і переплеті.
Достарчає дзвонів готових і пі-
сля замовлень та стрійних дзвіночків.

Поручає церковних малярів, різьба-
рів, золотарів і підприємців будови і
направ. Продає церковне і столо-
ве біле та срібло, правдиве, хинське і
альпаку. Виготовлює хоругви і прапори
для „Соколів“ і Чит. „Просвіти“.

Церквам-Членам дає 2% додатко-
вого опусту при закупі.

Кожда Церква, кождий Русин по-
винен стати членом „Достави“.

Уділ 20 К, платний також ратами;
вписове 1 К; дивіденда за 1912 р. 7%.

Часть зиску розділює „Достава“
на церковні і народні цілі.

Хто купує в „Доставі“ купує у се-
бе; збільшує народне майно, попирає
рідний промисл.

Інформацій уділює дирекція, ул.
Домініканська 11; на жадане висилає
ціняки. 484(26)

Недільні проповіді

на всі неділі
цілого року
о. Юрія Кміта вже печатають ся і вийдуть
при кінці жовтня. Ціна 5 корон. Чайковичі,
почта Погірці коло Рудок. 572(5)

Перше і одинокє Руске Товариство Вза-
їмних Обезпечень на жите і ренти

„КАРПАТІЯ“

Почетний президент: Єго Ексцеленція митро-
полит Андрей гр. Шептицький.

„Карпатія“ вибудована на найсолідніших
основах.

„Карпатія“ приймає обезпеченя на жите у всіх
найдогідніших комбінаціях при
найкорисніших умовах: на дожитє, посмертні
капітали, посаги і ренти.

„Карпатія“ дає обезпеченням всякі користи, які
можє дати нинішний стан техніки
обезпечень на жите і солідне, оглядне діловодство.

„Карпатія“ оснований на взаємності і має на
увазі лиш хосен своїх членів. Чи-
стї зиски вертають ся як членські дивіденди.

„Карпатія“ видає поліси, які по трілітнім
тривку стають неоспорними і
незападальними.

Нема жадного иншого руского асекураційного това-
риства на жите лише одна, однісіння „КАРПАТІЯ“.

Обов'язком кождого члорого Русина є підпирати лиш
своє асекураційне товариство і обезпечуватись лиш
в „КАРПАТІЇ“.

„Карпатія“ передає всяку спосібним і ретель-
ним людям по містах і селах свою
агентуру.

Найпевнішим способом оцадності є обезпеченя жи-
тєве. Кождий хто хоче забезпечити свій родині
краспу будучність, своїм дочкам посаг, або собі у-
держанє на старість, най обезпечує ся на жите в
„КАРПАТІЇ“.

короткий час своєї діяльності „КАРПАТІЯ“ здо-
була собі загальну лїхильність і довіре навіть в
чужинцї, та за короткий час свого істнованя по-
зискала 1495 внесків на суму обезпеченя 5,123,004
К, з того виставлено 118 поліс на загальну суму
обезпеченя 3,595,500 К з річною премією 163,668 К
за 53 с.

Ближні інформації що до обезпечень і агенцій уділяє
Філія товариства у Львові, ул. Руска ч. 18 коло
„Дністра“. Філія приймає також зголошеня внесків
на обезпеченя на жите і ренти. (449)

Вже час

замовляти природні літургичні

ВИНА

в

Народній Торговлі

Австрійські по ціні	106 К за гект
Тирольські „	106 „ „ „
Лісса (червоне) „	120 „ „ „
Гереляйські „	132 „ „ „
Самороднер „	142 „ „ „
Спеціальний Самороднер ста- ре витравне вино	180 „ „ „

Ціни розуміють ся франко Львів, отже фрахт
оплачує замовляючий лише зі Львова до своєї стації.
При замовленях низше гектолітра до 50 літрів ціна
підвищує ся о 4 сотки на літрі, при замовленях
низше 50 літрів підвищує ся ціна о 8 сот. на літрі.

За бочки, звернені до двох місяців фран-
ко до „Магазину Народної Торговлі в Стрию“,
звертає ся ціла почислена належність.

Поручаємо „МЕДИ ПИТНІ“ по 1-60 за літру.
568(8)

Вже вийшли

Проповіди на свята і неділі цілого року

написав

о. Петро Ґіліхський

гр.-кат. парох в Зарваниці. Часть пята. Можна
набути у автора в Зарваниці, п. Вишнівчик,
в книгарні Тов. ім. Шевченка і в книгарні
Ставропігійській по ціні 4 корони.

Асекуруйте своє майно від огню в „Дністрі“!

Кождий Русин повинен асекуровати ся
від огню, щоби на случай пожежі не
понести страти, бо достаток одиниці то
добробит цілого народу.

Кождий Русин повинен асекуровати ся тіль-
ки в рускім товаристві взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства
асекураційного, тільки один

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати
за обезпеченя селянських буд. нків.

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чи-
стий зиск своїм членам; на рік 1912 ви-
носить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ одніює та виплачує шко-
ди по огню скоро і ретельно, а до комісії
запрошує все двох господарів на оціню-
телів.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руским школам і
бурсам, де виховують ся селянські діти

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть
дістати позичку у всіх великих банках і в
Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять
з кінцем 1912 року 3,910,298 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпеченя на
житє у всіх догідних комбінаціях (на
дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечити від
крадени з вломом движимости всякого
рода, а товариства кредитові готівку
цінні папери і векслі за дешевою опла-
тою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних
обезпечень „Дністер“ у Львові, у власнім
домі ул. Руска ч. 20.

Олександр Ґарбівський.

Спомини з мого життя.

Перша часть (Образки з громадянського і
письменського розвитку Русинів в 60-их рр.
XIX ст. (з додатком переписки Ст. Нова-
ковча, М. Лисенка і П. Куліша,
з 10 портретами і двома картинками) вийшли
уже як № 87—91 Загальної Бібліотеки.

Можна набути в Накладні Я. О-
ренштайна в Коломиї, або в Книгар-
ні Н. Товариства ім. Шевченка
у Львові.

Ціна брошурованого примірника 1 К 50 сот
оправного примірника 1 „ 80 „